Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Hunneröds mosse och Frisbjär i Svedala kommun

(4 bilagor)

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts med kraftig svart linje på bifogade karta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

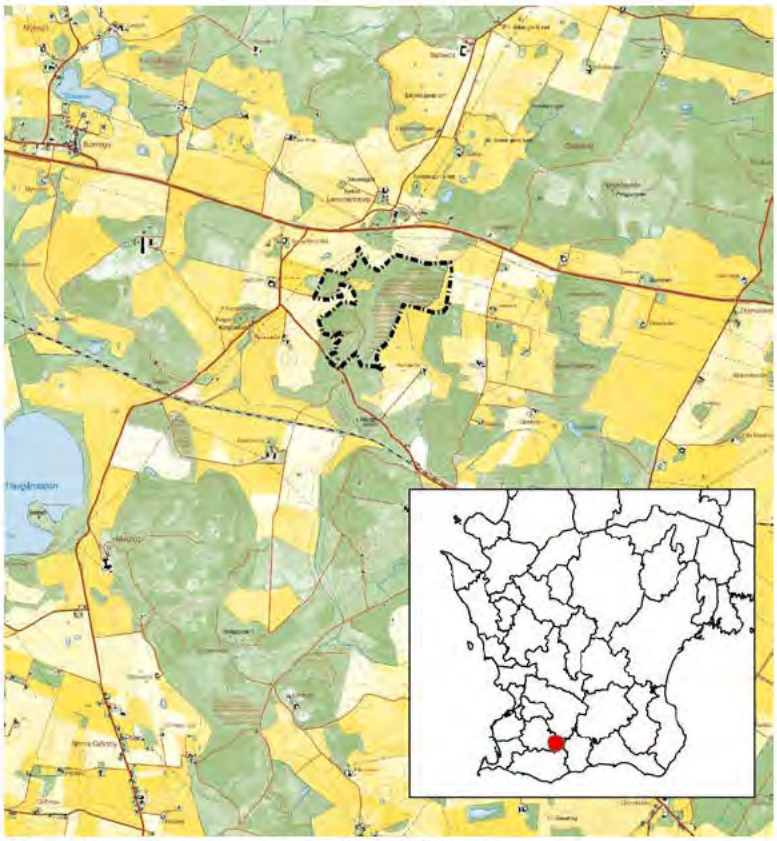

Karta visar på naturreservatets läge i Skåne län

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hunneröds mosse och Frisbjär
Kommun	Svedala
Socken	Börringe
DOS id	1009343
Gränser	Området är markerat med svart punktstreckad linje på bifogad karta, Bilaga 1
Fastigheter och markägare	Naturvårdsverket: Lemmeströtorp 1:10, Börringekloster AB: delar av Lemmeströ 1:3, 10:2, 10:3 och 12:3
Läge	3 km sydost om Börringe
Kartblad	Topografisk karta: 2C SO Ekonomiska kartan: Skurup 2C0j
Koordinater	X 398679 / Y 615116 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Nr 6m, Sydvästra Skåne
Biogeografisk region	Nemorala zonen (sydsvensk lövskogsregion)
Nyttjanderätter	Ledn. Last Starkström för Olofström Hallandsboda 1:82 och Olofström Härnäs 1:94
Areal	ca 44 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

- långsiktigt bevara och utveckla natur- och kulturvärden i betes – och slåtterhävdade gräsmarker med hävdgynnade växt- och djurarter,
- långsiktigt bevara och utveckla biotoper som utgör en livsmiljö för nationellt rödlistade växt- och djurarter, framförallt klockgentiana, alkonblåvinge och praktnejlika,
- långsiktigt bevara och utveckla natur- och kulturvärden i löv- och ädellövskogar av varierande ålderssammansättning och med kontinuerligt stort innehåll av död eller döende ved,
- långsiktigt bevara och utveckla en gynnsam bevarandestatus för de arter och habitat som förekommer i området enligt EU´s habitatdirektiv,
- bevara backlandskapets geovetenskapliga särdrag,

- tillgodogöra allmänhetens möjligheter att utnyttja delar av området för rekreation och rörligt friluftsliv, dock i sådan omfattning att risk för skador på områdets natur- och kulturvärden inte uppstår.

Syftet ska nås genom:

- fortsatt naturvårdsinriktad betes- och slåtterhävd på ängs- och betesmarkerna,
- löpande röjningar av träd och buskar för att förhindra igenväxning av ängs- och betesmarkerna,
- restaureringsåtgärder på kraftigt igenväxta områden,
- kraftig utglesning av sumpskog i syfte att binda ihop lokaler med alkonblåvinge och att utöka klockgentianans utbredningsområde,
- naturvårdsbränningar för att gynna klockgentiana,
- betesfredning 15 juni- 1 september och sen slåttertidpunkt på områden med klockgentiana,
- tillfälligt hägna bort de delar på torrängsbackarna där det förekommer praktnejlika,
- att lämna gamla grova träd och död ved i hela området,
- att gynna grova träd och ersättningsträd till dessa,
- avverkning av lärk,
- åtgärder i skogen i syfte att skapa en flerskiktad skog och död ved,
- att anordningar för besökare, som p-plats, informationsskylt samt stängselövergångar anläggs och underhålls.

FÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**:

1. vidta åtgärder såsom att plöja, kultivera, gräva, schakta, fylla ut, spränga, tippa, dumpa, markbearbeta eller bedriva husbehovstäkt,

2. tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel,

3. under perioden 15 juni till 1 september beta eller slå av vegetationen på de delar av delområde B3 där det finns klockgentiana och alkonblåvinge (bilaga 2),

4. att avverka träd och buskar inom delområde NO1, NS1-4 (bilaga 3),

5. plantera eller så för området främmande växtarter,

6. stödutfodra djuren annat än i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning, på platser som överenskommits med förvaltaren,

7. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom t.ex. mast, torn eller vindkraftverk. Jakttorn som ej är fasta anläggningar är undantagna,

8. uppföra vilthägn,

9. bedriva jakt på fastigheten Lemmeströtorp 1:10, med undantag av skyddsjakt beslutad av länsstyrelsen och vid eftersök för avlivning av vilt påskjutet på annan fastighet,

10. dra fram mark- eller luftledningar,

11. anordna upplag med undantag för tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

12. utföra dikesrensning,

13. bedriva annan markanvändning än bete eller slåtter på mark som på bifogad karta (bilaga 4) är markerad som betesmark eller ängsmark.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. röjning och avverkning av träd och buskar inom befintliga eller blivande betes- och slåttermarker samt i skogen,

2. skötsel av betesmarker innefattande bränning, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar och slåtter av högvuxen vegetation,

3. skyddsstängsling av skog,

4. igenläggning av diken och reglering av vattennivån,

5. utmärkning av och upplysning om reservatet,

6. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,

7. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. gräva, borra, täcka över, måla eller på annat sätt skada stenar, block, levande eller döda träd, buskar och stubbar,

2. plocka eller gräva upp kärlväxter, mossor eller lavar,

3. införa för området främmande växt- eller djurarter,

4. göra upp eld,

5. framföra motordrivet fordon,

6. medföra ej kopplad hund,

7. rida eller köra med häst,

8. tälta, ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande,

9. parkera annat än på för ändamålet anvisad parkeringsplats,
10. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning, med undantag för informationsskyltar om reservatet samt gränsmärken,

11. på ett störande sätt använda musikinstrument eller ljudanläggning,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

12. fånga eller samla in insekter eller andra vilda djur.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för;

- åtgärder i samband med förvaltarens skötsel,
- att utföra åtgärder i dikena i samband med eventuellt uppsättande av dämme,
- åtgärder i samband med Trafikverkets ordinarie skötsel och underhåll av väg 688,
- åtgärder för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut enskild väg på Frisbjär,
- anordnande av information om naturreservatet,
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommunen eller el- och teledistributör,
- att med hund bedriva kreatursvallning, jakt och eftersök.

Från reservatsföreskrifterna gäller följande undantag:

C 5: undantag att framföra motordrivet fordon gäller för markägare eller person med markägares tillstånd i samband med skötseln av markerna.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken lämna dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av området.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

I det sydvästskånska backlandskapet, söder om Romeleåsen, ligger Hunneröds mosse, även benämnt som Lemmeströkärret, och Frisbjär. Det kuperade landskapet i omgivningen utgörs till största delen av åkermark och skogsområden. Landskapsbilden är mycket tilltalande med markerade höjdskillnader och vid utsikt över området från backarna i norr.

Hela området har en lång tradition som slåtter- och/eller betesmark och hyser höga biologiska värden med många sällsynta och rödlistade djur- och växtarter. Hit hör till exempel praktnejlika, myggblomster, majnycklar, källgräs och kovetenätfjäril. Det som kanske är mest unikt med området är förekomsten av alkonblåvinge, som enbart förekommer på två lokaler i Skåne, och dess värdväxt klockgentiana.

Området utgörs av ett våtmarksområde med kärrpartier och lövsumpskog, olika typer av naturbetesmarker och skogsmark med bl a ädellövskog. Det utmärkande för området är mosaiken av växtsamhällen med rikkärr av olika typer, fattigkärr, hed- och ängsvegetation.

Kärret och anslutande kullar ingår i ett större område kring Lemmeströ med ett storkuperat backlandskap innehållande många tappningsrännor med flera spår

efter istidens slutskede. Översta delen av berggrunden utgörs av kalksten som är täckt av mäktiga avlagringar. Höjdpartierna i området utgörs främst av grus och kalkrik morän medan kärret består av torvjordar. Torvtäktsverksamheten, som bedrevs i området fram till andra världskriget, har troligen rört om i marken så att kalken kommit upp till markytan. Där kalken kommit fram har rikkärr bildats med en värdefull och artrik flora bestående av flera orkidéarter samt bl a majviva och slåtterblomma. De betade backarna i norra delen hyser en artrik torrängsvegetation med arter som backnejlika, backsippa, solvända, trift, bockrot, praktnejlika och tjärblomster.

På några ställen bryter markvattnet fram och bildar s.k. översilningskärr i sluttningarna. Hunneröds mosse ligger inom Dybäckåns avrinningsområde och avvattnas av två öppna diken som till stora delar är igenväxta. Vattnet i området kommer från ytavrinning, från täckdikning i norr samt genom grundvattenflöde från väster. Vattenkvaliteten i området påverkas till viss del av näringsrikt ytvatten från intilliggande åkermark.

I sydvästra delen av området finns en markant skogsbeklädd kulle, Frisbjär, som ligger ca 105 m ö h. Delar av Frisbjär utgörs av ett biotopskyddsområde enligt 7 kap 11§ miljöbalken och ingår därför inte i naturreservatet. Efter stormen 1967 föll en stor del av skogen på kullen och i samband med detta återplanterades stora delar av kullen med bok och på mindre partier med ek, lärk och tall. Kärrområdet omges av lövsumpskog av al och björk som är utpekat som sumpskog i Skogsstyrelsens inventering.

Stora delar av reservatet utgörs av betesmarker som betas med nötkreatur. Ett mindre område på själva kärret hävdas som slåtteräng. Skogsmarken inom reservatet utgörs dels av rationellt skötta bestånd med bok, ek, lärk och tall och dels av skog med gammal bok samt lövsumpskog där det inte bedrivs något skogsbruk.

Området hyser hotade arter och biotoper som t ex. klockgentiana, alkonblåvinge, praktnejlika och rikkärr som kräver särskild skötsel. Dessa åtgärder kan t ex utgöras av betesfredning, naturvårdsbränningar, öppna upp ytor för torvtäkt för att gynna rikkärrsvegetation samt reglering av grundvattennivån. För att de skogliga värdena ska gynnas och utvecklas krävs det ett naturvårdsanpassat skogsbruk där produktionsintresset inte är styrande i skötseln.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Mot bakgrund av de mycket höga naturvärdena som finns inom området förvärvade Naturvårdsverket fastigheten Lemmeströtorp 1:10 1990 från Lunds stift för naturvårdsändamål. Områdets höga naturvärden uppmärksammades även då regeringen pekade ut området som en kandidat till nätverket Natura 2000 inom ramen för rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet, objekt nummer SE 0430145). Området fastställdes som SCI-område av EU-kommissionen i december 2004. Länsstyrelsen kungjorde en bevarandeplan för området i december 2005.

Länsstyrelsen har tagit initiativ till reservatsbildning på Naturvårdsverkets fastighet men även utvidgat det till att omfatta värdefulla betesmarksområden på enskild mark för att beakta områdets landskapsekologiska värden. Markägaren har varit positivt inställd till reservatsbildningen och har dessutom kommit med förslaget att naturreservatet även ska omfatta intilliggande skogsmark på Frisbjär.

Under beredningen av ärendet har möten med markägaren, betesarrendator och Svedala naturvårdsförening genomförts.

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets nyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Överenskommelse om utbetalning av intrångsersättning har träffats mellan Länsstyrelsen och markägaren. Detta innebär att markägaren ersatts för det intrång det blir med betesfredning på delar av betesmarkerna samt totalt intrång för all skog.

Markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter har förelagts att inkomma med synpunkter på förslaget till föreskrifter och skötselplan under perioden 22 januari till 26 februari 2010. Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens bemötande redovisas i bilaga 5.

Under ärendets gång har internt samråd skett med följande enheter på Länsstyrelsen; fiske- och vattenvårdsenheten, kulturmiljöenheten samt naturvårdsenheten.

SKÄL FÖR BESLUT

Syftet med förordnandet om naturreservat är att ge ett långsiktigt skydd för områdets natur-, kultur- och geomorfologiskavärden.

Hunnerödsmosse omfattas av följande utpekande;

- delar av området ingår i Natura 2000 området Hunnerödsmosse SCI SE0430145,
- riksintresse för naturvården (N87 Backlandskapet söder om Romeleåsen) och för kulturmiljövården (M:K122),
- delar av området ingår i den nationella Myrskyddsplanen, objekt Hunnerödsmosse ID 1009343,
- sumpskog utpekat av Skogsstyrelsen,
- ett mindre skogsområde är skyddat som biotopskyddsområde av Skogsstyrelsen,
- Malmöhusläns Naturvårdsprogram ”Från Sandhammaren till Kullaberg”, naturvärdesobjekt Hunneröds mosse och Frisbjär, där det är angett som ett område av högsta naturvärdesklass,
- Skånes kulturmiljöprogram (Börringe-Lindholmen),
- värdetrakt för ädellövskog i den regionala skogsstrategin,
- stora delar av de hävdade markerna är utpekade i Ängs- och betemarksinventeringen,
- omfattas av Svedala kommuns Naturvårdsprogram, där det bedöms som ett område av högsta naturvärdesklass.

Nationella åtgärdsprogram för bevarande av hotade arter och biotoper som berör området är;

- Rikkärr
- Alkonblåvinge och klockgentiana

Området är topografiskt och hydrologiskt varierat och skapar förutsättningar för många olika livsmiljöer och höga biologiska värden. Det har en lång och obruten hävdhistoria som gör det kulturhistoriskt värdefullt. Här finns ett av länets få kvarvarande rikkärr som fortfarande hävdas, vilket gör området vetenskapligt intressant. Våtmarken är genom sin komplexitet betydelsefull som forsknings- och studieobjekt i den högre undervisningen. Särskilt intressant är mosaiken av vegetationstyper med rik- och fattigkärr, ängs- och hedvegetation. Det förekommer ett flertal sällsynta och hotade arter och området är därmed värdefullt både ur botanisk och zoologisk synvinkel. Förutom de biologiska värdena har backarna och kärren ett geologiskt värde. För den naturintresserade allmänheten är området ett lättillgängligt utflyktsmål och har därför även ett socialt värde. Området har dessutom ett stort landskapsbildsmässigt värde i det kuperade backlandskapet.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, och att vårda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter samt för att bidra till att uppnå miljömålen Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar bör det angivna området avsättas som naturreservat enligt miljöbalken. Förordnande om naturreservat utgör den bästa garantin för att området ska bevaras och utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. De höga naturvärden som finns representerade kräver särskild skötsel och området bör förvaltas i enlighet med beslutad skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser i miljöbalken för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan där det är utpekat som ett naturområde.

SKÖTSELPLAN OCH FÖRVALTNING AV RESERVATET

Skötselplan

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning
Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i nära samråd med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

I den slutgiltiga handläggningen av detta ärende deltog tf. länsöverdirektör Elisabeth Hellmo, beslutande, tf. miljödirektör Kristian Wennberg, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, planhandläggare Rickard Persson, länsassessor Ann Westerdahl och naturvårdshandläggare Gunilla Davidsson Lundh, föredragande.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Elisabeth Hellmo

Gunilla Davidsson Lundh

Bilagor

Bilaga 1: Karta med det föreslagna naturreservatets avgränsning
Bilaga 2: Karta över betesfredningsområde
Bilaga 3: Karta över delområdena
Bilaga 4: Karta över pågående markanvändning
Bilaga 5: Sammanställning remissyttranden
Bilaga 6. Hur man överklagar
Bilaga 7. Fastigheter och ägare

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om bildandet av naturreservatet Hunneröds mosse och Frisbjär i Svedalakommun, Skåne län

511-15593-08
1263-202

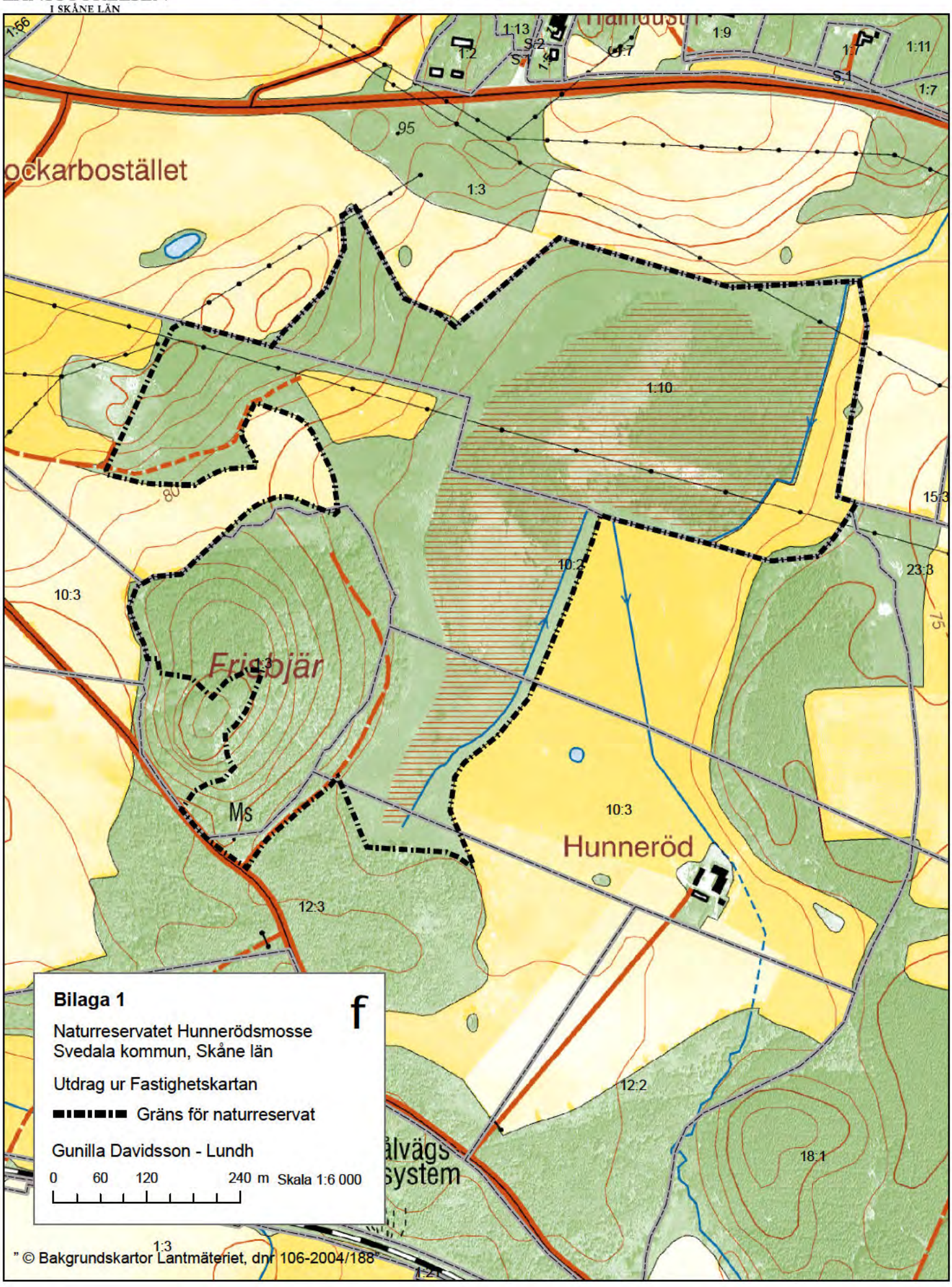

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om bildandet av naturreservatet Hunneröds mosse och Frisbjär i Svedala kommun, Skåne län

511-15593-08
1263-202

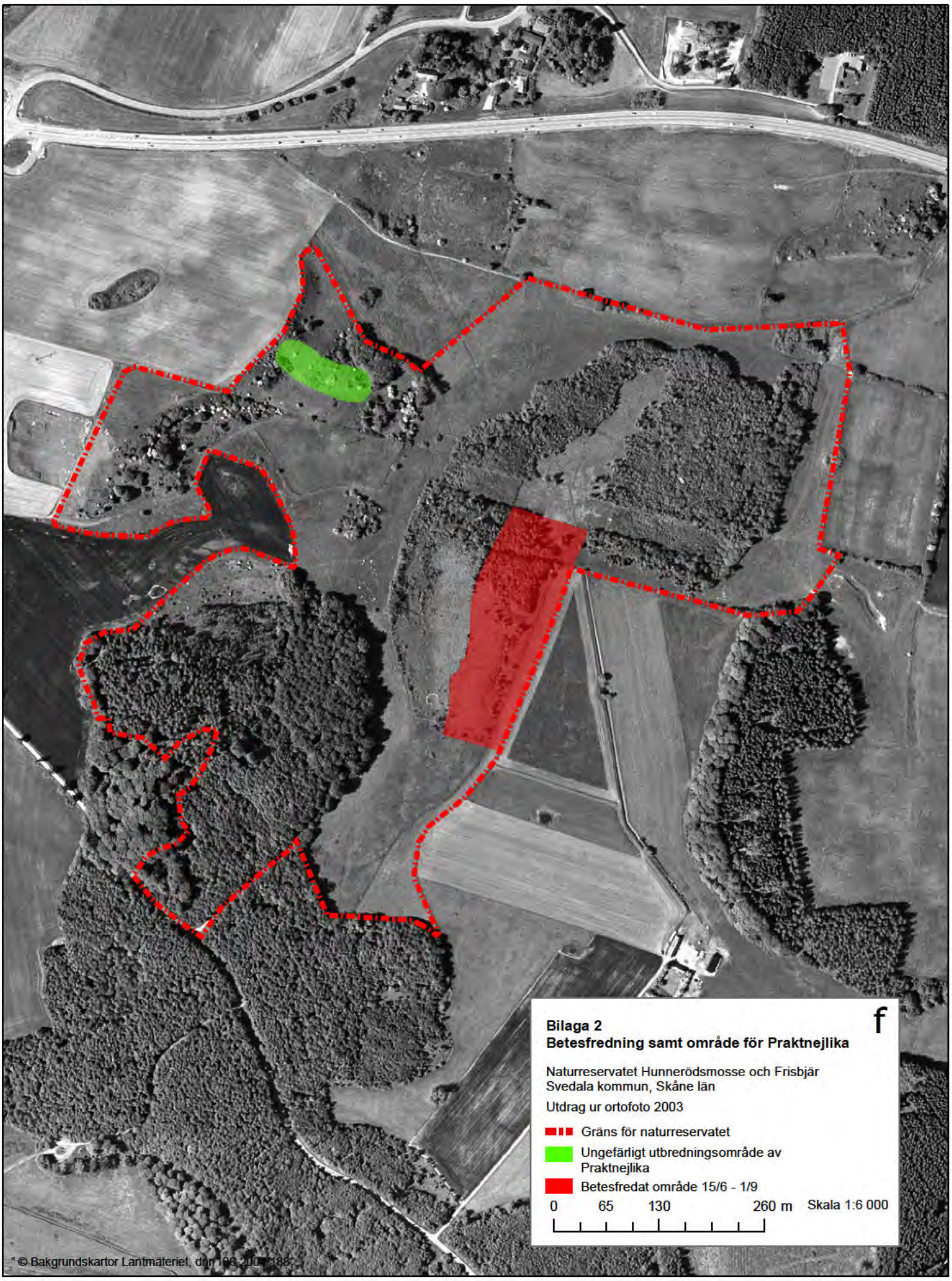

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om bildandet av naturreservatet Hunnerödsmosse och Frisbjär i Svedala kommun, Skåne län

511-15593-08
1263-202

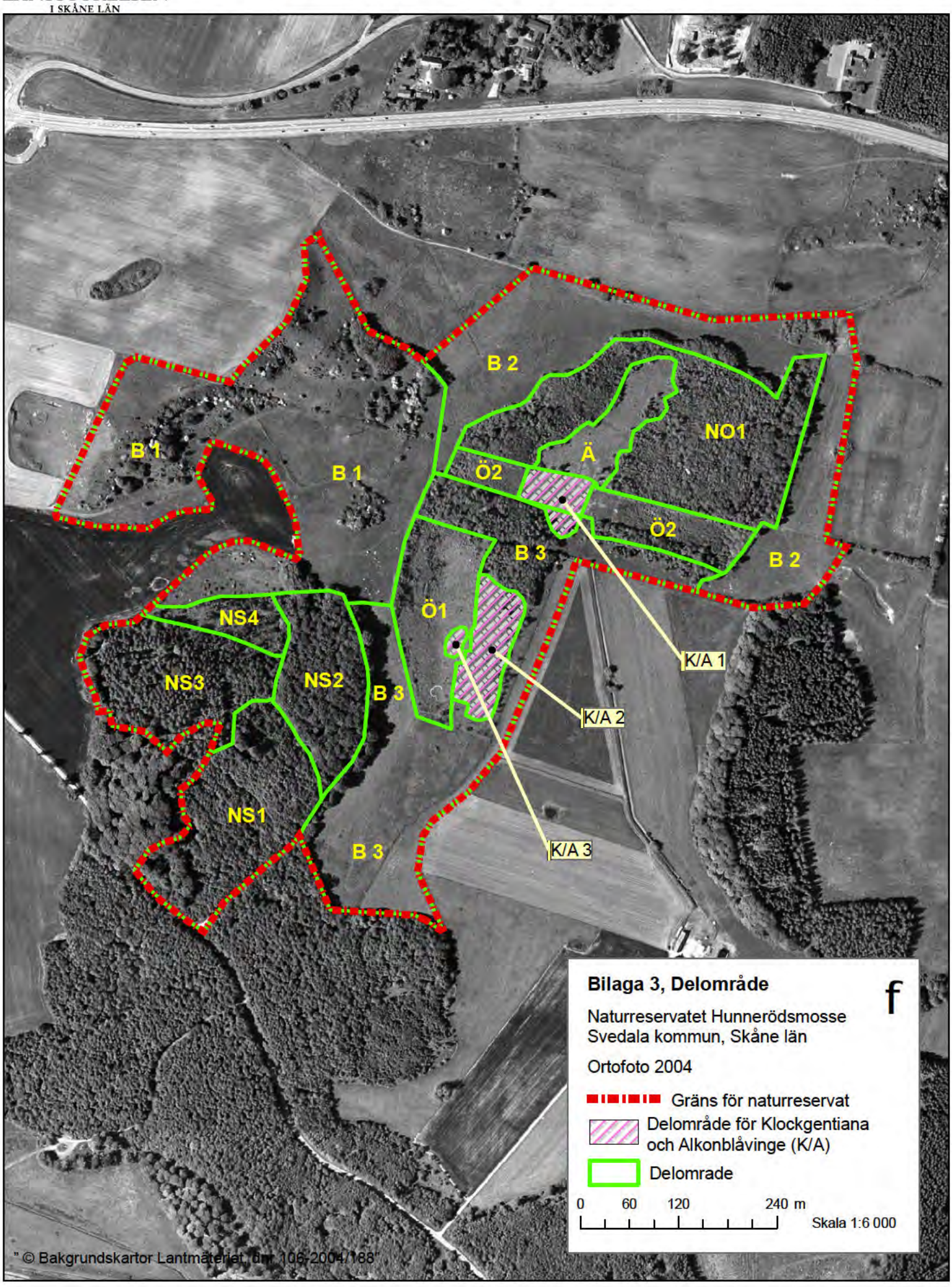

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om bildandet av naturreservatet Hunneröds mosse och Frisbjär i Svedalakommun, Skåne län
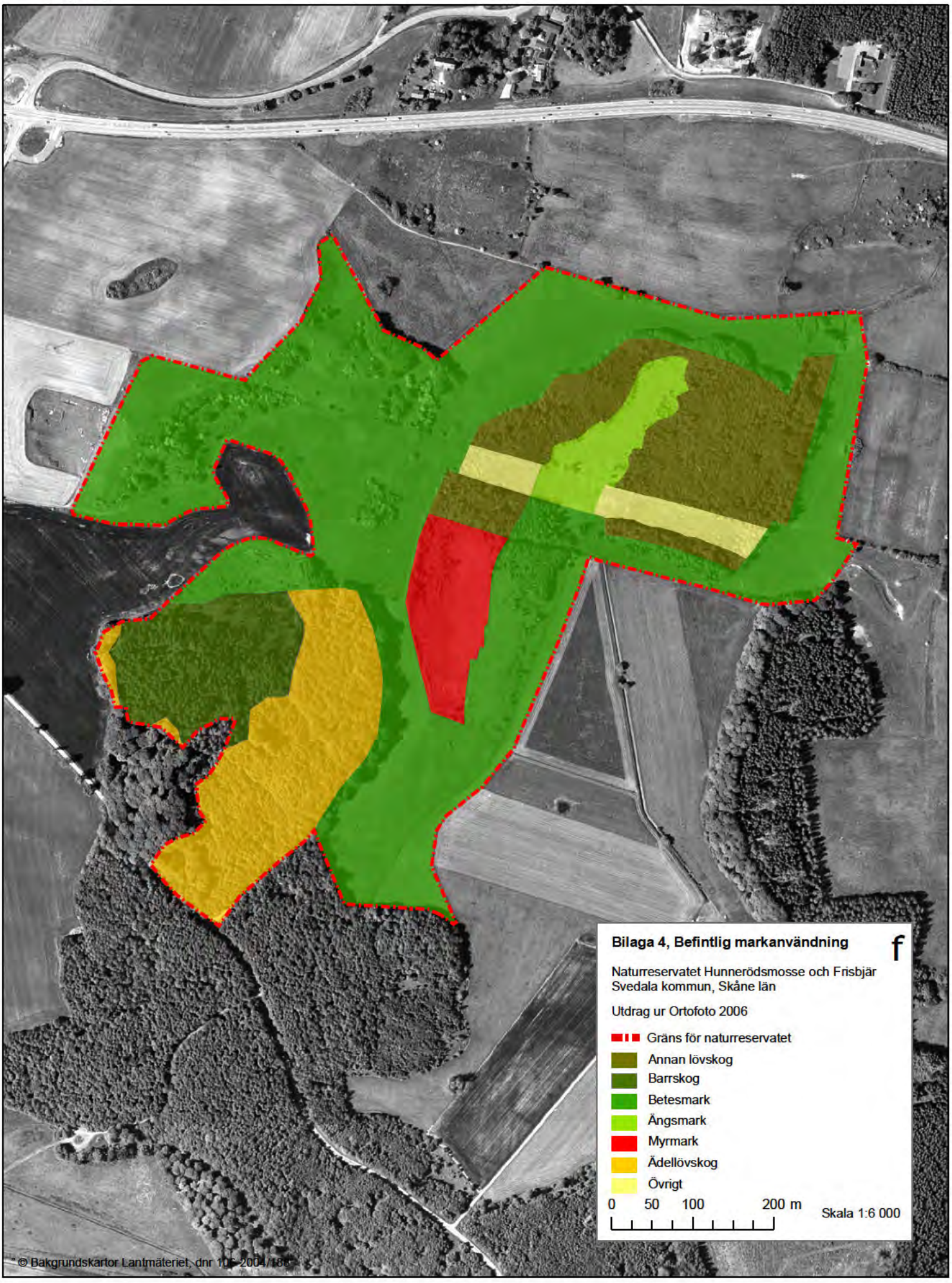
511-15593-08
1263-202